

Samfunnsodontologisk forum i Bodø, 12.-13. juni 2013:

Godt forum

Årets samfunnsodontologiske forum ble arrangert i Bodø og føyer seg inn i rekken av svært vellykkede arrangementer både faglig og sosialt.

Nordland fylkeskommune med fylkestannlege Lars Inge Byrkjeflot i spissen hadde gjort et flott forarbeid, noe som også deltakelsen reflekterte. I sin spede begynnelse var forumet for 'de spesielt interesserte', men i år var det nesten 250 engasjerte deltakere, og dette viser berettigelsen av et slikt arrangement.

Programmet var i hovedsak rettet mot offentlig ansatte, noe som også har vært en tradisjon. En bredt sammensatt arrangementskomité hadde lagt alle forhold til rette for at vi skulle bli godt ivaretatt både i forhold til det sosiale og kulturelle. Det var flere valgmuligheter for utflukter, og med et fantastisk vær og en natur som i hvert fall vi østlendinger misunner ble det en flott helhet-

lig opplevelse som ikke så lett lar seg beskrive. Det må oppleves!

De kulturelle innslagene ble naturlige avbrekk i fagprogrammet og ved å velge Bodø kulturhus som foredrags-sal første dagen fikk alle kunstnerne utfolde seg i kjente omgivelser. Under festmiddagen om kvelden ble det kulturelle toppet med brødrene Bremnes som hadde en fantastisk flott konsert som bekrefter at visekulturen fortsatt er høyst levende!

Kvalitet i tannhelsetjenesten

Åpningen av forumet ble foretatt av fylkesmann Hill-Marta Solberg som presenterte fylket og pekte på de store utfordringene som var relatert til en spredt bosetting på et stort geografisk område. Lars Inge Byrkjeflot introduserte temaene for de to dagene og hadde underveis fyldige presentasjoner både av foredragsholdere og temaer.

Ved årets Samfunnsodontologisk forum ble det satt fokus på kvalitet

i tannhelsetjenesten. Et av målene var å fremme en kvalitetskultur i tannhelsetjenesten og en organisasjon i kontinuerlig forbedring. Det ble også rettet fokus mot risikopasienten og hvordan vi fordeler og utnytter ressursene. Innfallsvinkel til dette var «Grensløs tandvård i Norr», et samarbeidsprosjekt mellom tannhelsetjenesten i Nordland og folktandvården i Västerbotten. Det er utført en komparativ studie når det gjelder demografi, organisasjon, drift, ressursbruk og resultat. Målet med prosjektet er at en skal lære av hverandre, skape varige samarbeidsrelasjoner og overføre det beste fra hverandre over landegrensen. På grunnlag av studien har en på norsk side valgt noen utviklingsområder. To av disse samsvarer godt med nasjonale føringer og var valgt som tema på årets forum.

Kvalitet i tannhelsetjenesten, med hovedvekt på kunnskapsbaserte tjenester, der faglige retningslinjer er et virkemiddel for kvalitetssikringen.

Utsikt fra Keiservarden, en av utfluktene deltakerne kunne velge mellom.

«Mer til de syke, mindre til de friske». En bedre oppfølging av risikogrupper, risikovurdering og differensierte innkallingsintervaller

Over landegrensen

Prosjektet «Grensløs Tandvård» som er et veldig spennende samarbeidsprosjekt mellom to fylker som har mange demografiske fellestrekk, men ulike resultater med ulik ressursinnsats ble presentert av Silja Ildgruben, tannhelsesjef Helgeland og Ulf Søderstrøm, tandvårdsstrateg i Västerbotten. Hovedideen med prosjektet er å lære av hverandre og å hente det beste over landegrensen. For å belyse dette hadde de invitert Elisabeth Wärnberg Gerdin, som er leder av Svensk Samhällsodontologisk Förening og ansatt i Landstinget i Østergötaland, og Eeva Widstrøm som er professor i samfunnsodontologi ved universitetet i Tromsø. Gerdin redegjorde for den svenske tandvårdsmodellen som har blitt revidert relativt hyppig de senere år og som hun beskrev som en kombinasjon av en velferdsideologi med felles skattefinansiert tjeneste, og en ideologi basert på markedet, individets frihet og egen finansiering. Widstrøm konkluderte med at i Sverige har tannhelsen vært politisk viktig over partigrensene, det har vært et målrettet og langsiktig arbeid med mye fokus på personalets kompetanse og en har vært villig til å gjøre store økonomiske investeringer. Vi fikk

deretter en innføring i kunnskapsbasert praksis fra senteret med samme navn ved Høgskolen i Bergen. Katrine Aasekjær hadde et inspirerende innlegg med mange innspill til ettertanke. Et eksempel hentet fra en amerikansk undersøkelse viser at 30–40 prosent av pasientene ikke får behandling i henhold til vitenskapelig dokumentasjon og at 20–25 prosent av all behandling er unødvendig. Nils Oscarson, fra TkNN og Ulf Søderstrøm videreførte dette til odontologien og redegjorde for de nasjonale retningslinjene som er gitt ut av den svenske Socialstyrelsen. Som avslutning første dag fikk vi en gjennomgang av oppdraget gitt av Helsedirektoratet om: «Veileder. Gode tannhelsestjenester til barn og ungdom». Ivar Parmann som er leder av gruppen presenterte oppdraget og en rekke problemstillinger som de vurderte å ta med i rapporten.

Mer norsk og svensk

Fagprogrammet fortsatte neste dag med en presentasjon av utviklingsverktøyet «vår gode tannklinikk» fra Nordland. Dette er et verktøy som de bruker for å kartlegge og forbedre de enkelte klinikker. En enkel folder er laget og inneholder et skjema som besvares av alle ansatte. Ut ifra besvarelsen skal en velge noen satsningsområder med størst potensiale til forbedring. Neste hovedtema fokuserte på ulikhet og igjen var det erfaringer fra Sverige som ble presentert av Pia Gabre, cheftand-

låkare i Uppsala. Primær forebygging må rette seg mot hele befolkningen, mens sekundær forebygging betyr en individuell høyrisikostrategi. Variabler som har betydning for å identifisere risikoindivider er de kjente sosioøkonomiske parameterne, men en skal heller ikke glemme det epidemiologiske paradoks; det er gruppen friske eller lavrisikopasienter som står for den største andelen av den totale kariestilveksten! Fra Skåne fikk vi høre om erfaringer med risikovurdering og differensiering av innkallingsrutiner ved Ing-Mari Redmo Emanuelsson. Hun viste hvordan de hadde utarbeidet retningslinjer for risikogruppering og etablerer en munnhelseprofil som er styrende for innkallingsintervallene og terapiplanleggingen. Typisk svensk grundighet og systematikk!

Fagprogrammet ble avsluttet med en god paneldebatt hvor Norge var representert med fylkestannlegen i Oppland og Nordland, Bjørn Ellingsæter og Lars Inge Byrkjeflot. Deres standpunkter ble godt mottatt av salen, Ellingsæter frembrakte spontane klappsalver noe som underbygger at vi også gjør noe riktig i Norge!

Stafettspinnen ble overlevert til Nord-Trøndelag, jeg håper alle som er engasjert i tannhelseproblematikk sett fra et samfunnsodontologisk perspektiv får en like flott opplevelse neste år!

Tekst og foto: Øyvind Asmyhr